

Ο Παπαδημητρίου δίπλα σε F-51D Mustang

Ανθυποσμηναγός Όθων Παπαδημητρίου ΕΒΔΟΜΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ

Η άγνωστη ιστορία του Ανθυποσμηναγού Όθωνα Παπαδημητρίου, ενός νέου με μεγάλη αεροπορικά όνειρα, που τον έβαλε στο πάνθεο των Αετών.

Των Δημήτρη Βασιλόπουλου και Θέμη Βρανά

Ο Έρωτας Όθων Παπαδημητρίου

Κάθε νέος που ονειρεύεται να κατακτήσει τους αιθέρες υπηρετώντας την πατρίδα του ξεκινά τη σταδιοδρομία του με πολύ κόπο και ιδρώτα προσδοκώντας κάποια στιγμή να απολαύσει την ανταμοιβή της τεράστιας προσπάθειάς του. Πολλές φορές όμως τα όνειρα παραμένουν ευσεβείς πόθοι, ενώ άλλες δείχνουν να πραγματώνονται με κάποιο απροσδόκητο να τις ανακόψει. Υπάρχουν όμως και οι περιπτώσεις που ο νεοσσός εξελίσσεται σε Αετό, κατορθώνει να μετουσιώσει το όνειρο σε πραγματικότητα, αλλά η μοίρα του δείχνει το σκληρό της πρόσωπο στα πρώτα φτερουγίσματα.

Ο Ανθυποσμηναγός Όθων Παπαδημητρίου ανήκει σε αυτούς τους Αετούς!

Αφορμή για να θυμηθούμε τη θυσία του νεαρού Ανθυποσμηναγού στάθηκε η τυχαία παρατήρηση από τον αγαπητό φίλο Ανέστη Μιχαλάκοπουλο σε προθήκη φωτογραφείου στο Κορωπί μιας πολύ ενδιαφέρουσας φωτογραφίας του αεροπόρου μπροστά σε P-51D Mustang κατά την εκπαίδευσή του στις ΗΠΑ. Ο Ανέστης επικοινωνήσε με τον Δημήτρη Βασιλόπουλο, ενός εκ των συγγραφέων των εξαιρετικών βιβλίων «Ελληνες σε Ξένα Cockpit», πιστεύοντας ότι επρόκειτο για ελληνικής καταγωγής πιλότο που πέταγε με την Αμερικανική Αεροπορία στον Β' ΠΠ. Σύντομα όμως και οι δύο ανακάλυψαν μια δι-

φορετική αλήθεια και ήλθαν σε επαφή με την οικογένεια του πεσόντα αεροπόρου, η οποία με χαρά και σεβασμό στην Ιερή του Μνήμη δέχτηκε να μοιραστεί με όλους μας κάποιες φωτογραφίες από το οικογενειακό της αρχείο εβδομήντα χρόνια μετά τον θάνατο του νεαρού Ανθυποσμηναγού.

Ο Ίκαρος Όθων Παπαδημητρίου εισήχθη στη Σχολή Αεροπορίας μαζί με 50 ακόμη Ικάρους στις 21 Φεβρουαρίου 1948. Αποτελούσαν το δεύτερο τμήμα της 21^{ης} Σειράς, για το οποίο είχε ήδη αποφασιστεί τότε να εκπαιδευτεί στις ΗΠΑ από τη USAF, σε αντίθεση με το πρώτο τμήμα της που είχε παρουσιαστεί στο Τατόι στις 21 Ιανουαρίου 1948 και θα εκπαιδευόταν εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα.

Λεπτομέρειες για την εκπαίδευση της 21^{ης} σειράς Ικάρων στις ΗΠΑ δημοσιεύθηκαν σε σχετικό μας άρθρο στο *Τεύχος 119* της ΠΔΔ τον Δεκέμβριο του 1994, από το οποίο παραθέτουμε κάποια χαρακτηριστικά αποσπάσματα:

Οι Έλληνες Ίκαροι ξεκίνησαν να αναχωρούν από τις 8 Μαρτίου 1948 με διαδοχικές πτήσεις των C-54 Skymaster της Military Air Transport Service και να παρουσιάζονται στην Αεροπορική Βάση Ράντολφ (Randolph AFB) στο Σαν Αντόνιο του Τέξας, όπου εκπαιδευόνταν και Αμερικανοί συνάδελφοί τους της Σειράς 49A της USAF σε τέσσερις Εκπαιδευτικές Μοίρες.

Σε μια από αυτές εντάχθηκαν και οι Έλληνες, αφού άλλωστε επρόκειτο να εκπαιδευτούν με το ίδιο ακριβώς πρόγραμμα, από τους ίδιους εκπαιδευτές και στα ίδια αεροπλάνα με τους Αμερικανούς συναδέλφους τους.

Όλη η εκπαίδευση εδάφους και αέρος έγινε στην αγγλική γλώσσα, εμπλουτισμένη φυσικά με τους αμέτρητους αμερικανικούς ιδιωτισμούς, γεγονός επιεικώς τυραννικό για τα Ελληνόπουλα της γενιάς του 40. Η εκπαίδευση αέρος ξεκίνησε με αεροσκάφη T-6D Texan (τα γνωστά μας «Χάρβαρντ»), στα οποία οι Ίκαροι πέταξαν περίπου 200 ώρες τόσο με εκπαιδευτή όσο και solo.

Ο πρώτος Έλληνας Ίκαρος που πήγε solo στο T-6 ήταν ο Όθων Παπαδημητρίου! Η 21B΄ ήταν η πρώτη Σειρά Ελλήνων Χειριστών που πήραν τη «Πλευκή κάρτα», απέκτησαν δηλαδή την ικανότητα «Πτήσεως

USAF AT-6D, «44-80959», 2532 BU Randolph Field. 1947. (Bertrand Brown aka Gaetan Marie)

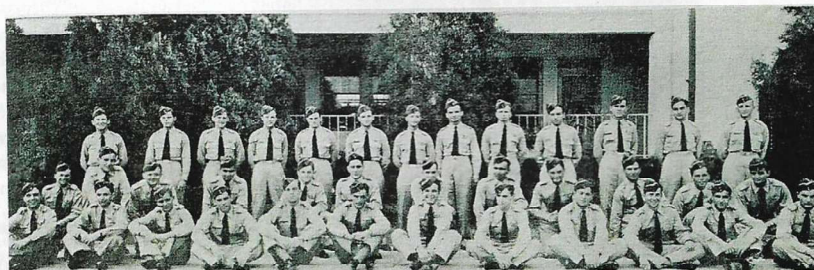
USAF P-51D-30-NA, «44-74473», 3615th Pilot Training Wing, Craig AFB. 1952. (Bertrand Brown aka Gaetan Marie)

δι' οργάνων» (ΠΔΟ).

Τούτο έγινε αφού οι Ίκαροι «έβαλλαν» 40 ώρες στους υπεράυχονους για την εποχή τους εξομοιωτές πτήσης (Link Trainers) της Randolph AFB. Με τον τερματισμό της πρώτης φάσης της εκπαίδευσης η Σειρά μεταφέρθηκε στην Αεροπορική Βάση Γουίλιαμς (Williams AFB) στο Φοίνιξ της Αριζόνας.

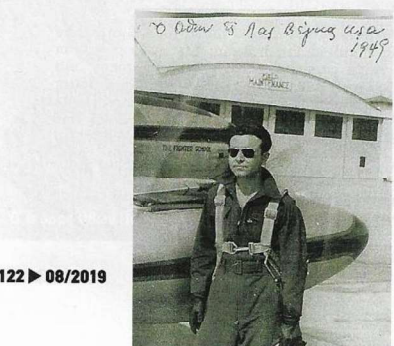
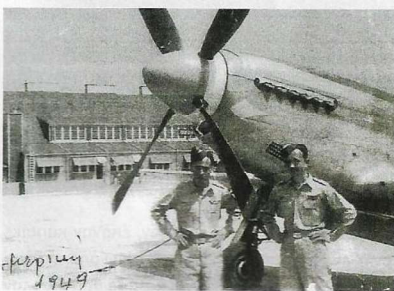
Εκεί οι Έλληνες Ίκαροι είχαν την ευκαιρία να πετάξουν με το καλύτερο καταδιωκτικό του Β΄ ΠΠ, το North American P-51D Mustang. Μετά την αναθεώρηση της κωδικοποίησης αεροσκαφών της USAF την εποχή εκείνη τα Mustang ήταν πλέον γνωστά ως F-51D (F:Fighter, Μαχητικό αντί του P:Pursuit, Καταδιωκτικό του Β΄ ΠΠ).

Οι περισσότεροι πήγαιναν απευθείας solo στο F-51D, ενώ, αν χρειαζόταν, έκαναν κάποιες πτήσεις με τον εκπαιδευτή, ο οποίος καθόταν δ' ένα υποτυπώδες κάθισμα πίσω από τη θέση του χειριστή (Piggy Back). Το 1949 στην εκπαίδευση στη Williams AFB η Σειρά θρήνησε τον

In an effort to ensure world peace the United States has extended its guiding hand in the training of Greek Aviation Cadets. These men have come from all parts of Greece and the Island of Crete to learn our way of flying. Although under extreme hardships throughout the course, these men have proven their ability. We have been proud to have lived and flown with them. Happy landings to the Royal Hellenic Air Force Cadets.

Φωτογραφία των Ελλήνων Ικάρων από το αναμνηστικό λεύκωμα της «Randolph Air Force Base, Class 49A».

πρώτο της νεκρό. Ήταν ο Έκαρος Μιχαήλ Λαμπήρης, ο οποίος βρήκε τον θάνατο μέσα στο Mustang που πετούσε, όταν στις 11 Ιανουαρίου 1949 το αεροσκάφος του συνετρίβη κατά τη φάση της απογείωσης. Σημειώνεται ότι ο Λαμπήρης ήταν συμμαθητής και αδελφικός φίλος του Παπαδημητρίου, επίσης από το Κορωπί. Η απώλειά του συγκλόνισε τον Όθωνα όπως επίσης και τους οικείους του πίσω στην Πατρίδα.

Για χρονικό διάστημα ενάμιση περίπου μήνα οι Έκαροι μετέβησαν στην Αεροπορική Βάση Νέλλις (Nellis AFB) στη Νεβάδα, όπου εκπαιδεύτηκαν σε αποστολές προσβολής εδάφους. Με τη λήξη της αεροπορικής εκπαίδευσης και σύμφωνα με την Ημερήσια Διαταγή της 23^{ης} Φεβρουαρίου 1949 της Williams AFB, 18 Έλληνες Έκαροι, από τους 51 που εστάλησαν στις ΗΠΑ, κρίθηκαν ικανοί να φορούν στη στολή τους το διακριτικό Ιπτάμενου της USAF. Τα πτυχία χειριστού δόθηκαν από τον Κυβερνήτη της πολιτείας Αριζόνα.

Το δεύτερο τμήμα της 21^{ης} Σειράς επέστρεψε στην Ελλάδα το Πάσχα του 1949. Το πρώτο τμήμα της -που εκπαιδεύτηκε εξ ολοκλήρου στο Τατόι- συνέχιζε την εκπαίδευσή του κάνοντας βολές με Harvard/Texan. Όλη η 21^η Σειρά ορκίστηκε στις 16 Ιουνίου 1949 και οι περισσότεροι απόφοιτοι μετατέθηκαν στις Μοίρες Spitfire.

Στα τέλη Ιουνίου του 1949 ο Ανθυποσμηναγός Όθων Παπαδημητρίου εντάχθηκε στην 336^η Μοίρα Δίωξης/Βομβαρδισμού ως χειριστής αεροσκάφους Spitfire IX επιχειρώντας από την Αεροπορική Βάση Λάρισας.

Ενάμιση μήνα μετά, στις 14 Αυγούστου 1949, διατάχθηκε να μεταφέρει ένα αεροσκάφος Spitfire από τη Λάρισα στο προκεχωρημένο Αεροδρόμιο Εκστρατείας στο Άργος Ορεστικό.

Η ολιγόωρη παρουσία του εκεί συνέπεσε με μια μεγάλης κλίμακας επιχείρηση, όπου διαδοχικοί σχηματισμοί Spitfire κλήθηκαν να ασκήσουν έντονη και συνεχή πίεση σε μεγάλη ανταρτική δύναμη στην περιοχή Λαιμός στη Μικρή Πρέσπα.

Έτσι, όταν ο αεροπόρος Ηλίας Καρταλαμάκης ζητά επειγόντως έναν χειριστή για να πετάξει ζευγάρι, ο Όθων Παπαδημητρίου προσφέρεται άμεσα παρά το γεγονός ότι ακόμη δεν έχει πετάξει καμία αποστολή πάνω από το μέτωπο. Με την άδεια του Μοιράρχου της 336ΜΔ/Β οι δύο χειριστές ξεκινούν την αποστολή τους με τον Καρταλαμάκη αρχηγό και τον Παπαδημητρίου παροστάτη.

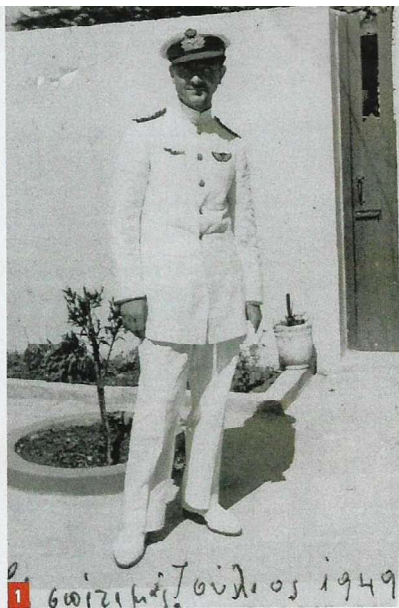
Αρχικά πολυβολούν τις εχθρικές θέσεις σε πέντε ή έξι βυθίσσεις στην περιοχή Βάρμπα και στη συνέχεια έρχεται η σειρά τους για προσβολή εχθρικής φάλαγγας στη θέση Λαιμός. Κατά την τρίτη προσβολή το Spitfire MkIXc MJ507 του Παπαδημητρίου πλήττεται από εχθρικά πυρά και συνετρίβεται πάνω στον στόχο του, μια θέση πολυβολείου των ανταρτών.

Σύμφωνα με τον Καρταλαμάκη, κατά την τελευταία προσβολή ο Παπαδημητρίου κατέβηκε πολύ χαμηλά, στα 2 έως 5 μέτρα, παραβιάζοντας μέσα στην ένταση της μάχης τα ελάχιστα όρια ασφαούς απαγκίστρωσης.

Ωστόσο, αυτόπτες μάρτυρες, μεταξύ των οποίων και ο διοικητής των ΛΟΚ στην περιοχή Μανώλης Μπερδάλης, συμμαθητής του αδελφού του Όθωνα στη ΣΣΕ Γεωργίου Παπαδημητρίου, βεβαιώνουν ότι το «MJ507» επλήγη από εχθρικά πυρά και συνετρίβη. Ανάμεσα στους αυτόπτες μάρτυρες ήταν και ο καταδρομέας από το Κορωπί Σπύρος Μπακόσης (Σιδέρης), γνωστός της οικογένειας του Όθωνα, ο οποίος τον αναγνώρισε.

Είναι επίσης περιέργο ότι, ενώ η σορός του άτυχου Ανθυποσμηναγού παρέμεινε ακέραια, ο Καρταλαμάκης υποστηρίζει ότι διαμελίστηκε όταν κομματιάστηκε το Spitfire. Ο άτυχος Ανθυποσμηναγός πέρα από το θανατηφόρο τραύμα στο κεφάλι έφερε και δι-αμπερές τραύμα στο πόδι του, σύμφωνα με τον ιατροδικαστή που έκανε τη νεκροψία, επιβεβαιώνοντας από την πλευρά του το γεγονός ότι το Spitfire επλήγη από εχθρικά πυρά. Εκτός από τα τραύματα αυτά δεν έφερε άλλο τραυματισμό ή παραμόρφωση και παραδόθηκε στους συγγενείς του για ταφή, οι οποίοι επίσης τον είδαν εντός του φέρε-τρου ντυμένο με τη πλευκή στολή εξόδου.

Συμπερασματικά, για ακόμα μία φορά επιβεβαιώθηκε ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίο οι συνεχείς διελεύσεις πάνω από έναν προστατευμένο στόχο αποβαίνουν μοι-

ραίες: ένας κανόνας που στοίχισε αμέτρητες ζωές χειριστών κατά τον Β΄ ΠΠ. Όπως και να έχει, τη στιγμή εκείνη κόπηκε πρόωρα το νήμα της ζωής ενός πολλών υποσχόμενου Έλληνα Αεροπόρου, του οποίου η ανάμνηση παραμένει ζωντανή εβδομήντα χρόνια μετά την Υπέριστη Θυσία του για την Πατρίδα.

Το ΓΕΑ και το ΓΕΣ, έπειτα από ενέργειες του αδελφού του Γεωργίου Παπαδημητρίου, αξιωματικού πυροβολικού σε ΠΔ, εξέδωσαν διαταγή ανέγερσης μνημείου εντός του φυλακίου Κούδας Πρεσπών, ηλιθίου του χώρου όπου κατερρίφθη, θυμίζοντας τον ηρωικό θάνατο του Όθωνα Παπαδημητρίου. Ελπίζουμε η αναφορά αυτή να συμβάλει στον εμπλουτισμό της ιστορίας της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας.

Ευχαριστούμε θερμά την οικογένεια του Πεσόντος Αεροπόρου και ιδιαίτερα τον Δημήτριο Μπόκη, τον σχεδιαστή των ηρώγων όψεων Bertrand Brown (Gaetan Marie) και τους Ανέστη Μιχαηλόπουλο και Γεώργιο Αλεξίου για τη βοήθειά τους στην ολοκλήρωση του παρόντος αφιερώματος. **ΠΣΔ**

Το πτυχίο χειριστού του Ανθυποσμηναγού Όθωνα Παπαδημητρίου

1. Παρατηρήστε σε αυτήν τη φωτογραφία τα φτερά χειριστού της USAF και τα φτερά Ικάρου στο στήθος του Αεροπόρου Όθωνα Παπαδημητρίου.

2. Ίκαροι της 21ης σειράς με τον Βασιλιά Παύλο

3. Αναμνηστική φωτογραφία της 21ης σειράς Ικάρων της Σχολής Αεροπορίας, Τατί, 1949.

4. Απονομή του ξίφους από τον Βασιλιά Παύλο

